

“MAKTABGACHA TA’LIM TASHKILOTIDA ZAMONAVIY INNOVATSION FAOLIYAT”

Jabborova Mohina Ulug'bek qizi

Annotatsiya: Maqolada maktabgacha ta’lim tizimi rivojlanishining hozirgi kundagi holati va sohada olib borilayotgan islohotlar haqida malumotlar, tavsiya va xulosalar keltirilgan bo’lib ushbu jarayonda zamonaviy innovatsion texnologiyaning maktabgacha ta’lim tashkilotlarida qo’llanilishi, bugungi kunda ta’lim sifatini oshirish yo’lidagi muammolar, ularni bartaraf etish hamda istiqbolini belgilash yo’lidagi fikr va mulohazalar, jumladan, o’quv dasturlarni takomillashtirish hamda ularning ta’lim sifatiga ta’siri haqida ham ma’lumotlar berib o’tilgan. Tatbiq etilishi mumkin bo’lgan amaliy jihatlari, yangicha metodlar bilan ishlashning yutuq va kamchiliklari tahlil qilingan.

Kalit so’zlar: Maktabgacha ta’lim, bola, rivojlanish, ta’lim, tarbiya, o’quv dasturi, davlat ta’lim standarti, bilim, ko’nikma, malaka, kompetensiya, kasbiy sifat, mantiqiy fikrlash, innovatsion, zamonaviy metod, texnologiya.

O‘zbekiston Respublikasi mustaqillikni qo’lga kiritganidan so’ng, davlatimizni rivojlantirish uchun o‘z milliy strategiyasini ishlab chiqdi. “Kelajak yoshlar qo’lida”-shiori ostida ta’lim sohasiga alohida e’tibor qaratildi. Kelajagimiz egalari dunyoga kelar ekan, ularni mustaqil O‘zbekistonimizga foydasi tegadigan yoshlar qilib tarbiyalash uzluksiz ta’limning boshlang’ich bo’g’ini hisoblangan maktabgacha ta’lim tizimining zimmasidagi ulkan mas’uliyat hisoblanadi.

Maktabgacha ta’lim tizimi sohasiga muhtaram prezidentimizning alohida e’tiborlari ushbu soha rivojlanishini ta’minlab berdi. Prezidentimiz maktabgacha ta’lim tizimini tubdan takomillashtirishga qaratilgan masalalar yuzasidan juda ko’p qarorlar hamda farmonlar chiqardilar hamda amaliyotga joriy qildilar.

Maktabgacha ta’limda rivojlanuvchi texnologiyalar deb, ta’limiy tomonda ko’zlagan maqsadlarni foydali amlaga oshirishga imkon yaratuvchi tarbiya va ta’lim tizimining nazariy asoslangan uslub va vosita qurilishini amalga oshirish nazariyasi tushuniladi. Maktabgacha ta’limda rivojlanuvchi texnologiyalardan samarali foydalanishda ta’limiy ko’zlangan maqsadlar bir xil berilib, ularning ketma-ketligi turli xil o’zgarishlar va maqsadlarga erishilgan natijalarni oxirgi baholash mezonining saqlanishiga bir xil turda ta’limiy tashkillashtirishni asosiy maqsad sifatida mo’ljallaydi. Maktabgacha ta’limda rivojlanuvchi pedagogik texnologiyalar ta’limiy

tizimiga, shuningdek, bolaning psixologik rivojlanuvchi jarayoniga, ularning ijtimoiy xususiyatlari, ijodiy qobiliyatlari, ruhan rivojlanishiga yo'naltirilgan.

Ta'lim sohasini insonparvarlashtirish muhitlarida rivojlantiruvchi texnologiyalar psixologik tarafdin bolani ijodiy boshqarish, to'g'rirog'i ularni qanday bo'lsa,shu holicha boshqarish; ijobiy-shaxsiy olamiga yo'nalغانlik;bolaga olam tarafidan xadya etilgan fazilatlarni aniqlash va ochish;hozirgi kelajak takomillashish tizimida o'qitish; erkin ravishda tarbiyalash; ijtimoiy tomondan ehtiyojlarn qo'llab quvvatlash;maktabgacha bo'lgan o'quvchilarning yoshi vaqtining muhim yetakchi jarayoni-asosan o'yin faoliyatidan foydalanish; ta'limiy va tarbiyaviy faoliyatini ishga tushirish barcha vaqt baholashni,natijasini va ushbu tizmi tahlilini amalga olishni majbur etilganligi tufayli har xil rivojlanuvchi texnologiyalarni diagnostik tomondan tufayli qurish zarur.

Ta'lim sifatiga o'quvchining bilim olish natijasiga shunchalik amalga berilganligiga uzviy bog'liqdir. Rivojlanuvchi pedagogik texnologiyaning rivojlanishi o'quvchiga nisbatan muhim ne'mat sifatida qarsh, bolaga nisbatan ishonish,ham unga yuqori mutaxassis sifatida uni tan olish,bolaning hamma qonun huquqlarini mustahkamlash muomalalari bilan ehtiyojlarini ta'minlash zarur. Maktabgacha ta'lim sifatini yo'naltirish mezonini,ya'ni yuqoridan mustahkamlab qo'yilgan ta'lim yoki o'quv maqsadlariga erishishda bolaning bilim bilish jarayonini nazorat qilish va koreksiyalashning ko'plab qonunlar sohasini o'rganish bilan aniqlash shart.

Jamiyatning taraqqiyot darajasi, davrimizning axborot asriga aylanishi, iqtisodiyotdagi tarkibiy o'zgarishlar shuni ko'rsatadiki, yoshlarni yetuk, vaziyatni tezda baholaydigan, har qanday holatda ham to'g'ri va oqilona qaror qabul qila oladigan malakali mutaxassis qilib tayyorlash uchun faqat ananaviy uslublarga tayanib dars o'tish yetarli emas. Bu esa ta'lim tizimida jahon tajribasidan keng foydalanishni talab etadi. Shu talabdan kelib chiqib, kasb ta'limining bakalavriat yo'nalishi bo'yicha ta'lim olayotgan talabalarga mutaxassislik fani sifatida "Maxsus fanlarni o'qitish metodikasi" darsi o'qitiladigan bo'ldi.

Har qanday yangilik – bu printsipial jihatdan yangi tarkibiy qismni yaratish va keyinchalik amalga oshirishdan boshqa narsa emas, buning natijasida atrof – muhitda sifatli o'zgarishlar ro'y beradi. Texnologiya, o'z navbatida, ma'lum bir biznesda, hunarmandchilikda yoki san'atda qo'llaniladigan turli xil texnikalar to'plamidir. Shunday qilib, maktabgacha ta'lim muassasalarida innovatsion texnologiyalar zamonaviy komponentlar va texnikalarni yaratishga qaratilgan bo'lib, ularning asosiy maqsadi o'quv jarayonini modernizatsiya qilishdir. Buning uchun bolalar bog'chasidagi pedagogik jamoalar boshqa maktabgacha ta'lim muassasalaridan farqli o'laroq, bolalarni tarbiyalash va intellectual rivojlantirishning

eng yangi modellarini ishlab chiqadilar. O'qituvchilar kasbiy faoliyatlarida uslubiy vositalar, usullardan foydalanadilar va qabul qilingan modelga to'la mos keladi. Zamonaviy maktabgacha ta'lim muassasalari tobora ko'proq foydalanilmoqda va ularni amalga oshirish natijasi o'n yildan ko'proq vaqt davomida paydo bo'ladi.

Hozirgi kunda ijtimoiy aloqa texnologiyalarning ya'ni, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarning tezlik bilan takomillashishi, maktabgacha bo'lgan o'quv tizmining hamma turlarining ahamiyati va shakllantirish uchun zarur shart-sharoitlar vujudga kelmoqda. Bular esa o'z navbatida yangicha ta'lim jarayonlarida o'z aksini topadi. Ushbu maktabgacha bo'lgan o'quv maskanlari ta'limiga interfaol o'qitish va interfaol texnologiyalarni tadbiiq etish uchun standart talablari hisoblanadi. Maktabgacha bo'lgan o'quvchilar uchun zamonaviy kompyuter texnologiyalarini yangicha, foydali va keng qamrovli tizmida tadbiiq etish ongli nutq sifatini oshirish, ekologik, estetik, matematik takomillashish kamchiliklarini yechishga yordam beradi, shuningdek, ijodkorlik, tasavvur, xotira tizim ko'nikmalarini, mantiqiy nutqni takomillashishga yordam beradi.

Boshqa tomondan interaktiv ta'lim tizimidan keng foydalanish ta'lim sohasining har bir qatnashchisining boshqarishning yoki bo'lmasa, har bir fikrni mustanso qiladi. Har tomonlama rivojlangan zamonaviy aholining takomillashishi rivojlanish xabarlarini tajribasini, pedagogik izlanishlarni bir joyga birlashtirish va ta'lim faoliyatlarni tubdan o'zgartirib, uni tashkil qilish talab qiladi va bu kamchiliklarni yechimlarini hal etish sohalaridan biri o'quvchilar bilan tarbiyaviy faoliyatlarni mustahkamalashni muhim yondashuvi hisoboblanadi.

Xulosa qilib aytganda, maktabgacha ta'lim muassasalariga innovatsion texnologiyalarni joriy etish nafaqat mumkin, balki zarur. Ammo shuni yodda tutish kerakki, maktabgacha yoshdagi bolalarni o'qitish jarayonida qo'llaniladigan pedagogik texnologiyalarga bir nechta qat'iy talablar qo'yiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasining ilk va maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishiga qo'yiladigan Davlat talablari.– T.:2018.
2. O'zbekiston Respublikasi prezidentining 2017 yil 30 sentyabrdagi "Maktabgacha ta'lim tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-5198-sonli farmoni.
3. "Ilk qadam" maktabgacha ta'lim tashkilotining davlat o'quv dasturi.– T.:2018.
4. Maktabgacha ta'lim vazirining 2019 yil 30 avgustdagi "Davlat maktabgacha ta'lim tashkilotlari pedagoglarining ish xujjatlari to'g'risida"gi 155-sonli buyrug'i.

5. Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 30.09.2017-y., 07/17/3304/0037-son)

6. Maxsus fanlar o'qitish metodikasi D. Tojiboyeva, A yo'ldoshev 2009-yil

7. O'zbekiston Respublikasi "Maktabgacha ta'lim vazirligi to'g'risida"gi nizom
T.: 2017 21-noyabr

8. Maktabgacha pedagogika F.Qodirova, Sh.Toshpo'latova, N.kayumova
M.a'zamova. 2019-yil

